

Täysistunto

Torstai 16.11.2017 klo 15.59—18.49

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaalilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 101/2017 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 3/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 3/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelu alkaa: edustaja, perustuslakivaliokunnan puheenjohtaja Lapintie.

Keskustelu

17.00 **Annika Lapintie vas** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vaalilakia siten, että ulkomailla pysyvästi asuvat äänioikeutetut ja vaalien ajan ulkomailla tilapäisesti asuvat tai oleskelevat muut äänioikeutetut saisivat oikeuden äänestää yleisissä vaaleissa kirjeitse ulkomailta käsin. Hallituksen esityksen perusteluna on, että kirjeäänestyksen käyttöönotto parantaisi merkittävästi monien ulkosuomalaisten ja ulkomailla muuten oleskelevien äänioikeutettujen mahdollisuutta äänestää. Kirjeäänestyksen käyttöönotto ei poistaisi voimassa olevan lain mukaista mahdollisuutta äänestää ennakoon ulkomailla valtioneuvoston asetuksella määrätyissä edustustoissa ja niiden toimipaikoissa. Ulkomailla oleva äänioikeutettu voisi siten vapaasti päättää, äänestääkö hän vaaleissa kirjeitse vai menemällä ennakkoäänestyspaikkaan.

Käytännössä tämä järjestelmä toteutettaisiin niin, että lisätään säännös uudesta äänestämismenettelystä, kirjeäänestyksestä. Äänioikeutettu, jolla ei ole kotikuntaa Suomessa, ja muu äänioikeutettu, joka asuu tai oleskelee ulkomailla koko ennakkoäänestysajanjakson ja vaalipäivän, saa äänestää kirjeitse ulkomailta.

Sinänsä tämä esitys voi tuntua pieneltä ja rajatulta, mutta siitä huolimatta perustuslakivaliokunta mietinnössään katsoo, että muutos on periaatteellisesti hyvin merkittävä ja erityisesti sen vuoksi, että sillä voi olla vaikutuksia vaalisalaisuuden kannalta. Vaalisalaisuus koskee vakiintuneesti kaikkia vaaleja, ja vaalilaissa säädetään useista vaalisalaisuuden säilymistä turvaamista toimenpiteistä. Vaalisalaisuudella on merkitystä paitsi äänestäjälle kuuluvana oikeutena myös valtion intressille saada vaaleissa esiin oikea ja painostuksesta riippumaton kansan tahto.

Vaalisalaisuuden käytännön toteutuminen on nykyisin merkittävästi vaaliviranomaisen vastuulla. Tässä uudessa kirjeäänestyksessä vaaliviranomainen ei ole läsnä äänestyksessä eikä siten voi valvoa äänestystä. Hallituksen esityksessäkin itsessään arvioidaan, että vaalisalaisuuteen voi kirjeäänestyksessä kohdistua erilaisia riskejä, esimerkiksi äänestäjän painostamisesta, äänestysmerkinnän näyttämisestä toiselle tai äänestysmerkinnän tekemi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2017 vp

sestä toisen henkilön sijasta. Perustuslakivaliokunta pitääkin näitä vaalisalaisuuteen kohdistuvia riskejä huomionarvoisina ja haluaa korostaa tässä mietinnössään vaalisalaisuuden keskeistä merkitystä.

Kuitenkin tässä samassa yhteydessä, hallituksen esityksessä, ehdotetaan lisättäväksi vaalisalaisuuden ylläpitämiseksi ja epäasiallisen vaikuttamisen estämiseksi sääntelyä, jota on pidettävä merkityksellisenä. Nämä säännökset ovat seuraavanlaisia: Äänestystilanteessa tulee olla paikalla kaksi ulkopuolista henkilöä, jotka todistavat lähetekirjeeseen tekemällä allekirjoituksella, että äänestys on tapahtunut vaalisalaisuutta ja vaalivapautta kunnioittaen. Tämä on asianmukaista vaalisalaisuuden turvaamisen kannalta, vaikkei menettely takaakaan samanlaista vaalisalaisuutta kuin äänestyspaikalla tapahtuva äänestäminen. Ulkomailla äänestävällä on mahdollisuus edelleenkin valita ennakkoäänestyspaikassa äänestämisen ja kirjeäänestyksen välillä.

Sinänsä äänestämisen tekninen hankaluus, kuten lähimmän äänestyspaikan kaukainen sijainti, on yksi keskeisimpiä syitä ulkomailla asuvien alhaiselle äänestysaktiivisuudelle. Kirjeäänestyksen arvioidaan helpottavan merkittävästi niiden ulkomailla asuvien ja oleskelevien äänioikeutettujen äänestämistä, jotka haluavat äänestää Suomen yleisissä vaaleissa mutta joilla on pitkä matka lähimpään ennakkoäänestyspaikkana toimivaan edustustoon. Tämä ehdotus edistäisi siten kyseisten henkilöiden vaali- ja osallistumisoikeuksien tosiasiallista toteutumista.

Ulkomailla asuvien ja oleskelevien kirjeäänestys on käytössä varsin laajasti oikeusjärjestelmältään Suomeen rinnastuvissa maissa. Kirjeäänestystä voidaan siten pitää yleisesti hyväksyttynä ja varsin laajasti käytettynä äänestysmenettelynä, eikä siihen mahdollisesti liittyviä riskejä ole pidetty yleensä esteenä kirjeäänestyksen käyttämiselle.

Perustuslakivaliokunta pitää tärkeänä lakiehdotuksen vaali- ja osallistumisoikeuksien edistämiseen kytkeytyvää tavoitetta ja sitä, että kirjeäänestyksen mahdollistaminen parantaisi ulkomailla asuvien tai oleskelevien yhdenvertaista asemaa äänioikeuden käyttäjinä. Vaalisalaisuuden säilymiseen liittyvät riskit eivät muodostu sellaisiksi, että ne estäisivät ehdotetun kaltaisen sääntelyn.

Perustuslakivaliokunta pitääkin hallituksen esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena ja sen vuoksi esittää tätä hallituksen esitystä hyväksyttäväksi. Kuitenkin valiokunta pitää tärkeänä, että kirjeäänestyksen toteutumista seurataan ja arvioidaan ja silloin erityisesti arvioidaan tätä vaalisalaisuuden kannalta.

17.07 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies, hyvät edustajakollegat ja hyvät muut paikallaolijat! Äänestämisen aktiivisuus, äänestysaktiivisuus, on asia, josta minun mielestäni jokaisen kansanedustajan mutta myös jokaisen suomalaisen täytyy olla huolissaan ja kantaa huolta, ja se koskee myös äänestämistä Suomessa. Itse toivon, että äänestämistä helpotetaan. Olen aikanaan kannattanut sähköistä äänestystä, jopa internetissä tapahtuvaa äänestystä, mutta viimeaikaisten tapahtumien myötä olen muuttanut oman käsitykseni tästä näin pitkälle menevästä helpottamisesta enkä tällä hetkellä kannata sähköistä äänestämistä enkä myöskään internetissä tapahtuvaa äänestämistä. Niistä olen joskus salissa puhunut ja ollut silloin toista mieltä, ja nyt nostan käteni ylös ja totean, että olen ollut silloin väärässä ja maailma on muuttunut [Kimmo Kivelä: Takinkäntö on joskus viisautta!] ja sellaiseen suuntaan, että en kannata edes sitä, että äänestyskopissa olisi sähköinen järjestelmä, jota käytettäisiin äänestämisessä. Se ei itse asiassa mitään muuta helpota kuin ehkä ääntenlaskun nopeutta, ja kun katsotaan, millä tavalla meillä tällä hetkellä Suomessa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2017 vp

ääntenlasku etenee ja miten nopeasti meillä on tieto kaikissa vaaleissa kunnallisvaaleista eurovaaleihin, eduskuntavaaleihin ja presidentinvaaleihin asti — jo hyvissä ajoin illalla on meillä tieto — niin tämä ääntenlaskun nopeus ei minun mielestäni vaadi edes sähköiseen äänestämiseen menemistä, ainakaan toistaiseksi.

Tässä esityksessä siis vaalilakia muutetaan ja halutaan helpottaa ulkomailla asuvien äänestämistä, ja tämä on erittäin perusteltu esitys. On alueita, missä äänestäminen vaatii matkustamista, ja silloin on kohtuutonta vaatia esimerkiksi pitkää lentomatkaa tai pitkää, jopa päivien matkaa äänestyspisteeseen, missä se olisi mahdollista, ja silloin kannattaa antaa kirjeitse tämä äänestämisen mahdollisuus.

Perustuslakivaliokunta on asiaa käynyt läpi, ja valiokunnan puheenjohtaja Lapintie perusteellisesti kävi läpi näitä huolia, mitä tähän mahdollisesti sisältyy vaalisalaisuuden näkökulmasta, ja toi esille tämän keinon, mikä tässä laissa on, että äänestystilanteessa tulee olla paikalla kaksi ulkopuolista henkilöä, jotka todistavat lähetekirjeeseen tekemällään allekirjoituksella, että äänestys on tapahtunut vaalisalaisuutta ja vaalivapautta kunnioittaen. Nyt en löytänyt tuosta tarkempaa määritelmää, riittääkö tässä siis esimerkiksi toisen valtion kansalainen tähän vahvistukseen ja pelkästään tuo allekirjoitus. Toivottavasti se on näin, sillä aika monet, joilla nämä etäisyydet ovat pitkiä, asuvat sellaisissa paikoissa, että sieltä ei välttämättä kolmea Suomen kansalaista löydy näihin äänestystilanteisiin. Toivon, että tähän saamme vielä vahvistuksen valiokunnan puheenjohtajalta. Kyllä samantyyppisiä vaalisalaisuuden riskejä, mihin tässä viitataan, tällä hetkellä on minun mielestäni myös vaikkapa meillä käytössä olevassa laitosäänestämisessä, siellä on hyvin lähelle tämäntyyppiset riskit siinä, mihin tässä esityksessä viitataan, ja sen takia pidän kyllä ihan perusteltuna tätä perustuslakivaliokunnan kantaa, että tämä voidaan hyväksyä vaalisalaisuudenkin näkökulmasta. Äänestämisen tekninen hankaluus, kuten lähimmän äänestyspaikan kaukainen sijainti, on hallituksen esityksen mukaan yksi keskeisimpiä syitä ulkomailla asuvien alhaiselle äänestysaktiivisuudelle, ja siihen tällä kirjeäänestämisellä nyt vastataan hyvin.

Arvoisa puhemies! Toinen asia, jota meidän pitäisi kyllä vakavasti vielä pohtia, on tämä tuleva vaaliruuhi. Meillä on tulossa presidentinvaalit, maakuntavaalit, eduskuntavaalit ja europarlamenttivaalit ja kaikki hyvin lähekkäin toisiaan, erityisesti maakuntavaalit, eduskuntavaalit ja EU-vaalit, ja olisi kaikkien kannalta järkevää siirtää maakuntavaalit esimerkiksi eduskuntavaalien yhteyteen. Kun tässäkin salissa aika usein kysytään, että ettekö te kuuntele asiantuntijoita, ja toisaalta sitten, ettekö te kunnioita yhdessä sovittua, niin minun mielestäni tässä olisi syytä kunnioittaa Euroopan neuvostonkin suositusta siitä, että lainsäädännön pitää olla kunnossa puoli vuotta, ennen kuin vaaleihin mennään. Sen takia toivon, että vielä kerran harkitaan vakavasti maakuntavaalien ja eduskuntavaalien yhdistämistä, ja jos tämä ei toteudu, niin silloin vähintään eduskuntavaalien ja europarlamenttivaalien yhdistäminen olisi järkevää. Ne taitavat olla nyt seuraavassa kalenterissa niin, että onko siinä kaksi viikkoa väliä näillä kaksilla vaaleilla, ja tiedän muutamia kansanedustajia ja ei-vielä-kansanedustajia, jotka ovat varmasti mukana näissä molemmissa vaaleissa. Olsi varsin perusteltua, että ne vaalit olisivat yhtä aikaa, silloin äänestäjät pystyisivät tekemään valinnan, että kannatanko esimerkiksi edustaja Kivelää europarlamenttiin vai eduskuntaan vai en kumpaankaan, tai molempiinkin todennäköisesti voisi silloin äänestää. Toivon, että näitä vaaleja voitaisiin tarkastella yhteiskunnan järkevyyden näkökulmasta valtaajattelen sijaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2017 vp

17.13 **Annika Lapintie vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan heti edustaja Heinosen, että näiden todistajien, joiden pitää todistaa, että on vaalisalaisuutta noudatettu, ainoa vaatimus on, että he ovat 18 vuotta täyttäneitä henkilöitä. Heidän ei tarvitse olla Suomen kansalaisia eikä myöskään äänioikeutettuja Suomessa. Ainoa poissulkeva asia on se, että todistajana ei voi toimia äänestäjän puoliso, lapsi tai vanhempi eikä myöskään kyseisissä vaaleissa ehdokkaana oleva henkilö, hänen puolisonsa, lapsensa, sisarukonsa tai vanhempansa. [Timo Heinonen: Kiitos!] Sen sijaan siellä ulkomailla asuva naapuri, ulkomaan kansalainen, voi kyllä toimia todistajana.

17.14 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Tuohon edustaja Heinosen sinänsä ansiokkaaseen puheenvuoroon oli päässyt vähän semmoisia outoja piirteitä. Ihmettelenkin nyt sitä, onko edustaja Heinonen eri mieltä maakuntavaalien ajankohdasta kuin kokoomuslainen valtiovarainministeri Petteri Orpo, joka on kyllä ainakin tähän asti ollut kokoomuksen puheenjohtajana sitä mieltä, että maakuntavaalit ovat lokakuussa 2018 eikä Euroopan neuvosto, Euroopan unioni eikä edes Donald Trump sitä estä. Tuntuu hassulta. Sinänsä olen kyllä samaa mieltä edustaja Heinosen kanssa siitä, että eurovaalit olisi järkevää suomalaisen kansanvallan ja suomalaisten puolueiden ja puoluedemokratian kannalta pitää [Olli-Poika Parviainen: Kyllä!] keväällä 2019 samaan aikaan kuin eduskuntavaalit.

Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen otti esille myös nettiäänestyksen ja sen tulevaisuuden. Olen saanut toimia nettiäänestyselvityksen parlamentaarisen seurantaryhmän puheenjohtajana, ja näyttää siltä, että sille ei tällä hetkellä ole edellytyksiä monista syistä, mutta katsotaan, miten teknologia kehittyy.

17.15 **Kimmo Kivelä sin** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Edustaja Heinonen ihan oikein sohasi muurahaispesää puhuessaan näistä vaalien ajankohdista. Itse olen aidosti huolissani siitä, jos aikataulun mukaan toteutetaan maakuntavaalit lokakuussa 18. Kun nämä ovat uudet vaalit ja ihmiset ovat epätietoisia, mitä oikeasti ollaan valitsemassa, niin näistä saattaa alhaisen äänestysprosentin vuoksi muodostua edustuksellisen demokratian irvikuva. [Maria Guzenina: Siihen ei edes kirjeäänestys auta!] — Näin on, siinä mielessä edustaja Heinonen pikkuisen nyt kirjoitti ainettaan otsikon ulkopuolelta. — Mutta kyllä tätä pohdintaa on hyvä käydä, kuten myös sitä, onko viisasta pitää eduskunta- ja EU-vaaleja kuukauden välein. Kyllä toivoisin, että tästä käytäisiin enemmän keskustelua.

17.16 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen ymmärtänyt, että silloin kun maakuntavaalit sovittiin lokakuuhun 2018, aikataulu oli sellainen, että lainsäädäntö olisi valmis Euroopan neuvoston suosituksen mukaisesti puoli vuotta ennen. Nyt näyttää siltä, että lainsäädäntö ei tule valmistumaan niin. Kysyn edustaja Kurviselta: ettekö te halua noudattaa Euroopan neuvoston suositusta vai haluatteko? Jos lainsäädäntö ei valmistu puolta vuotta ennen tuota sovittua maakuntavaalipäivää, niin oletteko te, edustaja Kurvinen, valmis silloin siirtämään maakuntavaaleja eteenpäin, vai onko niin, että valtapoliittisesti ei tarvitse kunnioittaa tällaisia yhteisiä sopimuksia? Me kuitenkin Suomessa aika yleisesti arvostelemme ja seuraamme tarkasti, mitä tapahtuu muiden maiden vaaleissa.

On yksi aika oleellinen kysymys, että niillä, jotka lähtevät vaaleihin, asettuvat ehdokkaiksi, ja myös kansalaisilla pitää olla tiedossa tämä puoli vuotta ennen, [Puhemies koput-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2017 vp

taa] mihin vaaleihin, minkälaiseen organisaatioon ja mihin he äänensä sitten lopulta antavat.

17.17 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Me olemme ehkä jo vähän kaukana kirjeäänestyksestä, mutta vaalitematiikka on kuitenkin kyseessä, ja tämä on hyvä puhua läpi. Olen samaa mieltä siitä, mitä edustaja Heinonen nosti puheenvuorossaan esiin ja muutkin ovat täällä nostaneet, eli meidän kannattaisi vakavissamme edelleen miettiä tätä vaalisumaa, sitä mikä olisi kansanvallan kannalta parasta. Euroopan neuvoston suosituksia yleisestikin ottaen kannattaa kuunnella, ja toivon, että näin tehtäisiin toki myös maakuntavaalien osalta. Ja kun puhutaan eduskuntavaalien ja eurovaalien ajoituksesta, olen ymmärtänyt, että myös puoluesihteerit ovat tätä keskustelua käyneet ja puolueiden välillä on yritetty muodostaa jonkinlaista sopua asiassa, mutta näin ei ole tietääkseni käynyt kuitenkaan sitten lopulta, eli sopua ei ole saatu muodostettua. Toivoisin, että me kaikki nyt välittäisimme vielä puolueisiimme sen viestin, että jos ja kun teknisiä esteitä esimerkiksi eduskuntavaalien ja eurovaalien yhdistämiselle ei ole, niin olisi vain yksinkertaista taajamajärkeä tehdä niin. Se olisi varmasti äänestäjille selkeämpää ja myös poliitikoille järkevämpää.

17.19 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä edelleenkin hämmästelen tätä hämmennyksen tilaa tuolla kokoomuksen eduskuntaryhmässä. En tiedä, täytyykö tästä keskustella sitten vielä meidän hyvien hallituskumppaneittemme puoluejohtojen ja eduskuntaryhmien johtojen välillä, kun tuntuu, että kokoneillakin edustajilla on vähän epäselvyyttä. Minä en ainakaan tiennyt, että kokoomus on nyt sitä mieltä, että lokakuussa 2018 ei pidettäisi maakuntavaaleja, ja kyllä pitää erittäin vakavasti ottaa nämä Euroopan neuvoston suositukset. Katsotaan, miten edetään valinnanvapauslakiesityksen korjailun kohdalla ja mitenkä sitten tämän lakipaketin käsittely keväällä etenee.

Minun käsitykseni mukaan kaikki kolme hyvää hallituspuoluetta ovat olleet samaa mieltä, että vaalit ovat lokakuussa 2018. On painavia perusteita sille, että vaalit pidetään mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, sillä silloin kansan valitsemilla maakuntavaltuutetuilla on mahdollisuus osallistua siihen valmistelun loppuun saattamiseen. Muuten se on sitä virkamiesvalmistelua, ja tällä hetkellä siellä [Puhemies koputtaa] tästä Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiristä ja muistakin sairaanhoitopiireistä päättävät ei-vaaleilla-valitut päättäjät. [Puhemies koputtaa] Me haluamme demokratiaa lisää.

17.20 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tietenkin hyvä, että tästäkin aiheesta käydään keskustelua, vaikka kaikki me tiedämme, että meidän emme tästä asiasta päästä. Mutta kuten täällä edustaja Parviainen totesi, on varmaan hyvä, että voimme viedä viestiä omiin puolueisiimme ja puoluesihteerit keskenään sitten tästä neuvottelevat. Olen aivan samaa mieltä siitä, että erityisesti, kun puhutaan eduskuntavaaleista ja eurovaaleista, niiden yhdistäminen olisi järkevää. Eurovaalien äänestysprosentti on jäänyt alhaiseksi, ja näin varmasti sitä äänestyskiinnostusta saisimme lisättyä. Mitä taas tulee maakuntavaaleihin, kyllä varmasti kaikkien ensisijainen prioriteetti on nyt se, että me saamme ne lait tänne eduskuntaan ja täällä hyväksyttyä [Antti Kurvinen: Juuri näin!] ja toivottavasti siinä aikataulussa, että pystymme pysymään tässä aikaisemmin sovitussa aikataulussa. Mutta toki, jos hankaluuksia matkan varrelle ilmenee, näistäkin asioista ja vaalien ajankohdasta pitää siinä tapauksessa varmasti sitten keskustella uudestaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2017 vp

17.21 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sinänsä kaikki toimet, joilla Suomen kansalaisten äänestysintoa saataisiin kasvatettua, olisivat hyväksi, sillä eduskuntavaaleissa suurin puolue ja pääministeripuolue on nukkuvien puolue. En kuitenkaan usko, että tätä intoa kasvattaa yhtään tällainen nokittelu vaalien ajankohdasta poliittisiin tarkoituksiperin. Tämä keskustelu tässä perustuu siihen, että tietyillä puolueilla on valtapoliittisia intressejä saada ajettua maassamme läpi hallintouudistuksia. Ihmettelen, miten täällä voidaan vielä sanoa, että me emme päättä näiden vaalien ajankohdasta. Kuka siitä päättää, ellei eduskunta?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Vielä debatin käynnistänyt edustaja Heinonen, ja sen jälkeen puhujalistaan.

17.22 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikka se kuinka hivelee, että keskustan varapuheenjohtaja Kurvinen kertoo edustaja Heinosen olevan yhtä suuri kuin kokoomus, niin näin se ei suinkaan ole, vaan puhun tässä kyllä [Antti Kurvinen: Arvostan teitä!] Suomen kansan valitsemana kansanedustajana ja kansan minulle antamalla valtakirjalla [Antti Kurvisen välihuuto] ja äänioikeudella, en puhu tässä kokoomuksen äänellä. Ja ymmärtääkseni tästä asiasta ovat puoluesihteerit käyneet keskustelua — ei ainakaan meidän eduskuntaryhmä. Itse pidän tärkeänä sitä, että kun me olemme tarkkoja myös muiden maiden vaaleista ja demokratiasta ja olemme myös ansioituneita seuraamaan, että demokratia toimii, niin me myös Suomessa noudattaisimme esimerkiksi Euroopan neuvoston ohjeistusta siitä, että puoli vuotta aiemmin pitää lainsäädännön olla valmis, jotta kaikki tietävät, keitä valitaan, mihin valitaan, minkälaiseen hallintoon. Tästä tässä on kyse.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja nyt palaamme puhujalistaan.

17.23 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Hallitus esittää vallankin muutoksia ulkomailta äänestämisen helpottamiseksi, mikä on sinänsä ihan kannatettava ja tärkeä päämäärä, mutta itselleni jää tästä esityksestä kuitenkin päälle huoli vaalisalaisuuden säilymisestä. Aiemmin jo käytiin keskustelua näistä allekirjoitusmenettelyissä mukana olevista henkilöistä ja siitä, onko heillä mitään virkavastuuta toimistaan, kuten nykyisin vaalilautakunnalla on virkavastuu tarkistaa henkilöllisyys ja varmistaa, että juuri äänestäjä itse laittaa äänensä kuoreen. Muutos tähän nykyiseen käytäntöön on tässä kuitenkin periaatteellisesti hyvin merkittävä. Jään tästä asiasta huolestuneeksi perustuslakivaliokunnan mietinnöstä huolimatta, senkin hyvin tiedostaen, että tässä on kysymys varsin rajallisesta joukosta äänestäjiä.

17.23 **Olli-Poika Parviainen vihr:** Arvoisa herra puhemies! Ulkomailla pysyvästi asuvien ja ulkomailla tilapäisesti oleskelevien mahdollisuus äänestää nykyistä joustavammin on tervetullut, ja perustuslakivaliokunta on tehnyt hyvää työtä huomioidessaan mietinnössään sen, että me saamme hoidettua tämän asian mahdollisimman tietoturvallisesti ja käytännöllisesti. Pienetkin askeleet demokratialle ovat hyviä, joskin tässä sitten tietenkin periaatetasolla askel on vähän suurempikin.

Jaan edustaja Mäkelän huolen vaalisalaisuudesta. Nähdäkseni vaalisalaisuus on sen mitaluokan kysymys, että siihen tulee kaikissa tilanteissa suhtautua hyvin suurella vakavuudella.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2017 vp

della, ja tässäkin tapauksessa herättää kysymyksiä esimerkiksi se, keitä nämä ulkopuoliset todistajat, jotka sitten tulevat todistamaan äänestystilanteen, sitten käytännössä ovat ja keitä he voivat edustaa. En ole aivan varma siitä, onko tämä mitenkään aukoton malli, mutta luotan perustuslakivaliokunnan arviointiin siinä, että he ovat kuitenkin katsoneet, että tämän esitetyn mallin riskit ovat pienemmät kuin hyödyt, joita saadaan. Näin ollen pystyn hyvin elämään tämän muutoksen kanssa, ja toivon, että se on positiivinen.

Yleisesti tällä hetkellä meillä on kuitenkin todellinen riski siitä, että esimerkiksi erilaista hybridivaikuttamista voidaan vaaleissa tehdä, ja kyllä myös ulkosuomalaiset voivat olla tällaisen toiminnan kohteena. Sikäläkin on hyvä seurata jatkossa, miten tämä asia tulee käytännössä toteutumaan ja a) kuinka suuressa mittakaavassa kirjeäänestys tulee toteutumaan ja b) liittyykö siihen joitakin komplikaatioita jatkossa.

Ja vielä aiempaan edustaja Heinosen puheenvuoroon viitaten minäkin suhtaudun hyvin kriittisesti nettiäänestyksiin ja sähköisiin äänestyksiin. Olen niitä joskus kannattanut, mutta maailma on muuttunut ja osoittanut, että se, mikä voidaan hakkeroida, kyllä varmasti hakkeroidaan, ja vaalien kanssa ei pidä ottaa mitään riskejä.

17.25 Kimmo Kivelä sin: Puhemies! Tällä lailla on hyvät ja kannatettavat tavoitteet, joihin valiokunnan puheenjohtaja tuossa viittasi. Me perustuslakivaliokunnassa olemme tehneet todella huolellista työtä tämän asian kanssa. Tämä on, niin kuin valiokunnan puheenjohtaja totesi, merkittävä asia ja muutos, vaikka se näyttäytyisikin vähäisenä asiana. Nimenomaan näihin kysymyksenalaisiin kohtiin on kiinnitetty huomiota, mihin täällä on viitattukin, eli vaalisalaisuuden säilymiseen, siihen liittyviin riskeihin, mahdolliseen painostukseen.

Valiokunnassa käytiin keskustelua erityisesti erään asiantuntijan lausunnon pohjalta myös siitä, olisiko viisasta kuntavaalit rajata tämän ulkopuolelle. Koska kuntavaaleissa verrattain suurissakin kunnissa tulee samoja äänimääriä ja arvontoja, niin tällaisissa tilanteissa jokin ulkomailla tapahtunut äänestys ja siellä ollut väärinkäytös muuttaa vaalitulosta.

Sinänsä edustaja Heinonen vähän eksyi, kun vertasi laitosäänestystä ja tätä ulkomailla tapahtuvaa äänestystä. Laitoksissa on kuitenkin virkavastuulla toimivat vaalivirkailijat, niin että tässä ei kyllä ole samasta asiasta kyse.

17.27 Outi Mäkelä kok: Arvoisa puhemies! Tämä vaalilain muutosesitys on erittäin tarpeellinen, ja tiedän, että myös toivottu, että ulkomailla pysyvästi asuvat äänioikeutetut ja väliaikaisesti vaalien aikana asuvat tai oleskelevat saavat oikeuden äänestää myös kirjeitse. Näitä äänestyspaikkoja ei nimittäin kaikin paikoin ole kovin lähellä, ja äänestystoimintus on kuitenkin merkittävä osa demokratiaa, ja on tärkeää, että äänestys voidaan suorittaa siellä, missä ollaan, varsinkin jos pidempiä aikoja oleskellaan ulkomailla.

Suomessa käytössä ollut ennakkoäänestyskäytäntöhän on jo lisännyt mahdollisuutta äänestää laajemmin kuin vain yhtenä päivänä, ja on huomattu, että sitä on myös todella paljon hyödynnetty. Nykyään tuntuukin, että monet haluavat antaa äänensä nimenomaan ennakkoäänestyksen aikana siihen aikaan, kun heille itselle sopii. Siinä mielessä kannatan todella lämpimästi näitä erilaisia joustavampia tapoja hoitaa tämä kansalaisvelvollisuus.

Nettiäänestyksestä olen itse hieman toisella linjalla kuin täällä aikaisemmat puheenvuorot. Kannatan sitä, että nettiäänestystä edelleen kehitetään ja selvitetään. Kannatan, että se olisi osa tämmöistä sähköisen asioinnin kehittämistä, mitä yhteiskuntamme myös kaipaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2017 vp

Veroilmoitukset voidaan tällä hetkellä tehdä netissä, mutta muuten meidän kansalaisten asiointipalvelut ovat vielä hieman lapsenkengissä. Sähköinen asiointi, on se sitten äänestysten muodossa tai muutoin, olisi kyllä tätä päivää ja helpottaisi monien, näin isossa maassa kun ollaan, päivittäistä toimintaa yhteiskunnan ja eri viranomaisten kanssa.

Sitten näistä vaalien yhdistämisistä. Itse olen myös sitä mieltä, että olisi kannattanut yhdistää sekä maakuntavaalit, eduskuntavaalit että europarlamenttivaalit. Mutta nyt kun ollaan tässä tilanteessa, [Puhemies koputtaa] niin todella siinä vaiheessa, kun puoli vuotta on aikaa jäljellä vaaleihin, kannattaisi tätä asiaa vielä harkita, jotta mennään sitten kaikkien taiteen sääntöjen mukaan, [Puhemies koputtaa] saadaan äänestysaktiivisuus ylös ja kustannuksia alas.

17.30 Maria Guzenina sd: Arvoisa puhemies! Tämä kirjeäänestysasia on niin hieno, että tulinkin ihan täältä pöntöstä puhumaan.

Kun asuin 90-luvulla kahdeksan vuotta Englannissa, pyysin aina Suomesta vierailevia ystäviäni tuomaan mukanaan Reissumiestä, Turun Sinappia ja HK:n Sinistä. Kyse ei ollut ainoastaan siitä, että pidän niiden mausta, vaan siitä, että ne jollain tavalla vetosivat minuun suomalaisena — siihen liittyi tällaista ylpeyttä ja identiteettiä. Reissari, sinappi ja lenkkimakkara ovat Suomen makuja, ja harva osaa niitä arvostaa samalla rakkaudella kuin suomalainen, joka asuu ulkomailla. [Kimmo Kivelä: HK:n blöö!] Ja ulkomailla asuessani halusin aina, joka ikinen kerta, kun vaalit olivat, myös käydä äänestämässä. Koin, että se oli paitsi kansalaisvelvollisuus myös etuoikeus.

Kun Suomea katsoo ulkomailta, on helppo nähdä tämän meidän kansakuntamme erityisyys. Me kuulumme viisimiljoonaiseen kansaan, valtakieltä ei puhuta missään muussa maassa, mutta maan kansalaiset taas puhuvat yleensä äidinkieltänsä lisäksi ainakin kahta muuta kieltä. Me emme tee maailmalla liikkeessamme ja asuessamme varsinaisesti numeroa itsestämme, mutta meihin luotetaan ja meistä pidetään, ja meidän yhteiskuntarakennetta pidetään myös aivan ylivertona. Vähäistä ei ole todellakaan se, että Suomi on yksi niistä maista, joiden kohdalla puhutaan vahvan demokratian, oikeusvaltioperiaatteen ja ihmisoi-keuksien esimerkillisyydestä. Me olemme kansana lukumääräisesti pieni mutta olemme vaikuttaneet monessa kokoamme suurempina.

Meillä on aina pyritty saamaan kaikkien kyvyt käyttöön, ja sama pätee kestäväen demokratian turvaamiseen. On kauan toivottu uudistus, että yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden uranuurtajamaa nyt vihdoinkin helpottaisi ulkosuomalaisten mahdollisuutta antaa oma panoksensa demokratian toteutumisen eteen. Ja uskon, että tämä Suomi 100 -juhlavuosi myöskin valveuttaa ulkosuomalaisia entistä vahvemmin vaikuttamaan tämän meidän rakkaan kotimaamme asioihin. Siksikin ulkosuomalaisten äänet ovat arvokkaita ja meidän on mahdollistettava niiden kuuluminen myös kirjeäänestyksen kautta.

Ja edellä mainituista huolista, jotka liittyvät tähän meidän vaalisumaan, täytyy sanoa, että en aina ole edustaja Heinosen kanssa samaa mieltä mutta tässä asiassa kyllä olen. [Kimmo Kivelä: Juhlavuoden puhe!]

17.33 Antti Kurvinen kesk: Herra puhemies! Käsitlemme tänään täällä eduskunnassa vaalilain muuttamista. Vaalilakiin ja oikeastaan koko suomalaiseen vaalijärjestelmään tuodaan uudenlainen tapa ottaa kantaa ja valita päättäjiä paikalliselle, valtakunnalliselle ja eurooppalaiselle tasolle ja käyttää sitä meille kaikille kuuluvaa niin arvokasta yleistä ja yhtä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2017 vp

läistä äänioikeutta. Suomeen luodaan uusi kirjeäänestämisen järjestelmä, joka kuitenkin on mahdollinen vain ulkomailla asuville suomalaisille äänioikeutetuille.

Perustuslakivaliokunnan varsinaisena jäsenenä minulla on ollut mahdollisuus olla käsittelemässä ja tekemässä tätä mietintöä. Olemme sillä vakaudella, hartaudella, arvokkuudella ja osaamisella, millä käsittelemme kaikkia muitakin asioita, tämän mietinnön tehneet puheenjohtajamme, edustaja Annika Lapintien, johdolla. Mietintöhän on täysin yksituumainen, ja esitämme, että kirjeäänestystä viedään eteenpäin niin kuin hallituksen esityksessäkin on esitetty ja toivottu.

Tätä kirjeäänestystä on pohdittu ja toivottu pitkän aikaa. Erityisesti ulkomailla asuvat suomalaiset, ulkosuomalaiset, ja heidän erilaiset etujärjestönsä ja kansalaisjärjestönsä ovat toivoneet tätä kirjeäänestysmahdollisuutta jo pitkään. Kirjeäänestämisessä hyvin olennainen tekijä on se, että se varsinainen äänestystoimenpide täytyy ikään kuin varmistaa kahden esteettömän todistajan merkinnöillä.

Kirjeäänestys ei ole täysin ongelmaton uusi vaalitapa. Perustuslakivaliokunnan käsitellessä ja asiantuntijakuulemisissa saimme myös kritiikkiä tästä kirjeäänestämisestä. On varmasti ihan reilua ja avointa todeta se, että tietysti tämä kirjeäänestäminen omaa tiettyjä riskejä vaalisalaisuuden osalta, joka on toki aivan sitä äänioikeuden ja vaaleissa äänestämisen oikeuden syvintä ydintä. Mutta kuitenkin, kun teimme perustuslakivaliokunnassa punnintaa täydellisen, ihanteellisen vaalisalaisuuden ja toisaalta sitten mahdollisimman laajojen Suomen kansalaisten osallistumismahdollisuuksien välillä, valinta oli aika selkeä.

Totesimme selkeästi, että kuitenkin vaalisalaisuuden vaarantumisen riskit ovat hyvin pieniä ulkomailla asuvien kirjeäänestämisessä, ja taas toisaalta on erityisen painavat perusteet sille, että me saisimme paremmat mahdollisuudet entistä useammalle ulkomailla asuvalle suomalaiselle osallistua meidän vaaleihimme ja ottaa sitä kautta kantaa oman kotimaansa ja isänmaansa asioihin. Toivottavasti tämä mahdollisuus äänestää helpommin ulkomailta pitäisi myös yllä niitä vahvoja suhteita ja mahdollisuuksia, niin että nämä usein hyvinkin osaavat ja työteliäät Suomen kansalaiset tai heidän läheisensä palaisivat Suomeenkin jossakin kohtaa rakentamaan meidän yhteiskuntaamme.

Ainahan voi sanoa — kun maailmassa on satoja erilaisia postijärjestelmiä ja postin kuljetettavaksi jätetään se oma ääni — mitä riskejä siinä postin kuljetuksessa on. Mutta toisaalta sitten, kun taas pohdimme niitä ongelmia, mitä jopa meidän kotoisessa Suomessamekin on ollut postinjakelun kohdalla, voidaan todeta, että ne ongelmat, mitä postin kulkemiseen voi liittyä, eivät ole ylitsepääsemättömiä, sillä Suomessakin ihan meidän omat kotoiset kansalliset ennakkoäänemmekin — ennakkoäänestys — on hyvin suosittua — liikkuvat postin välityksellä, ja tämäkin pitää tietysti sisällään tiettyjä teoreettisia riskejä. Lisäksi ulkomailla asuva henkilö, joka päättää kirjeäänestystä käyttää, silloin harkitsee itse myös sitä, kokeeko siinä olevan jotakin riskiä, että juuri sen asuinvaltionsa postin kuljetettavaksi oman äänensä antaa.

Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu tänään paljon siitä, miten äänioikeuden käyttämistä saataisiin paljon helpommaksi. Moni suomalainen pohtii sitä, että kun me hoidamme pankkiasioitamme internetissä, me hoidamme Kansaneläkelaitokseen meidän etuusasioitamme internetissä ynnä muuta asiointia ja netissä tapahtuu verkkokauppaa, niin eikö myös ääntään voisi käyttää siellä verkossa.

Itselläni on ollut erittäin mieluinen ja mielenkiintoinen tehtävä toimia nettiäänestyksen parlamentaarisen seurantaryhmän puheenjohtajana vuonna 2017. Olemme seuranneet hal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2017 vp

lituksen nettiäänestyspalvelituksen etenemistä, ja siitä selvityksestä tulee nyt sitten valmista materiaalia marraskuussa.

Nettiäänestys tuntuu näin yhtäkkiä hirveän tekniseltä seikalta, mutta kun saimme perehtyä siinä parlamentaarisisessa, kaikkien eduskuntaryhmien yhteisessä, seurantaryhmässä tähän aihepiiriin, niin totesimme, että se on kaikkea muuta kuin tekniikkaa. Siinä tavassa, millä me äänestämme, on viime kädessä kysymys siitä, ovatko suomalaiset vaalit luotettavia ja voivatko kaikki poliittiset liikkeet ja kaikki suomalaiset luottaa siihen, että meidän vaalimme ovat vapaita ja että tulokset ovat oikeita.

Tällä hetkellä nettiäänestykseen liittyy sellaisia ongelmia ja riskejä, jotka todennäköisesti ovat ylitsepääsemättömiä tämänhetkisellä teknologialla. Paljon puhutaan hakkeroinnista ja vieraitten valtojen agenteista, mutta itse sanoisin, että on kysymys paljon arkisemmista ongelmista, jotka nettiäänestystä vaivaavat. Erityisesti paikallisissa vaaleissa, kunnallisvaaleissa ja tulevaisuudessa maakuntavaaleissa, valtuutetun paikka voi ratketa ihan muuttamalla äänellä. Silloin ne riskit, että halutaan ostaa ja myydä ääniä tai jotenkin epäasiallisesti esimerkiksi painostaa omia perheenjäseniään äänestämään tietyllä tavalla, ovat paljon isommat niissä paikallisvaaleissa kuin vaikkapa tasavallan presidentin vaaleissa, joita pian käydään.

Myös sellainen asia on erittäin mielenkiintoinen, että tällä hetkellä nettiäänestyksen teknologioissa käytännössä häviää mahdollisuus suorittaa vaalien tarkastuslaskenta, mikä on itse asiassa erittäin iso tekijä tässä meidän nykyisessä fyysisessä paperilippuäänestämisessä, sillä tällä hetkellä on se tilanne, että jos vaikkapa kunnallisvaaleissa jokin puolue tai vaaliliitto epäilee, että onko vaalitulos laskettu väärin, niin on mahdollista, että keskusvaalilautakunnalta saa ne vaalilipukkeet ja voidaan suorittaa vaikkapa kymmenen tarkistuslaskentaa ja voidaan ikään kuin idioottivarmasti saada selville, mikä on ollut se salaisten ja vapaiden vaalien lopputulos. Tarkistuslaskentamahdollisuuden menettäminen on aika iso asia, ja siihenkin pitää suhtautua erittäin suurella vakavuudella.

Arvoisa puhemies! Itse suhtaudun yleensä tieteseen, kehitykseen ja edistykseen hyvin myönteisesti, ja siksi en halua mitenkään ikuisesti torpata sitä mahdollisuutta, ettemmekö joskus voisi äänestää verkossa, voisi äänestää jotenkin sähköisesti. Toivon, että seuraamme aktiivisesti teknologioiden kehitystä, ja kyllä myös äänestämisen ja vaalien pitää seurata maailman muutosta. Toivoisin, että harkitsisimme Suomessa sitä, että ehkäpä tällaisissa meidän lainsäädäntömme mahdollistamissa kunnallisissa kansanäänestyksissä voitaisiin joskus kokeilla nettiäänestämistä. Silloin voitaisiin saada kokemuksia siitä, miten se meidän kulttuurissamme ja meidän äänioikeutetuillamme oikein voisi toimia.

Lisäksi, puhemies, puhutaan tämmöisistä lohkoketniiikoista, aivan uudenlaisista teknologioista, jotka ovat samaan aikaan ikään kuin hakkeroinnille varmoja, mutta niissä kuitenkin säilyy se eheys, jolloinka tarkastuslaskentojakin voisi tehdä. Jos tällaista teknologiaa jossain vaiheessa saadaan järkevään hintaan tarjolle, niin en pidä ollenkaan mahdottomana sitä, ettemmekö joskus voisi nähdä Suomessakin nettivaaleja.

Tällä hetkellä oltuani puolisen vuotta tämän parlamentaarisen seurantaryhmän puheenjohtajana en voi kyllä suositella nettiäänestyksen käyttöönottoa Suomessa, valitettavasti, mutta lähdetään nyt näillä kirjeillä liikkeelle.

17.41 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tässä nettiäänestyksen parlamentaarisessa seurantaryhmässä itsekkin jäsenenä olleena voin vahvistaa suurelta osin edustaja Kurvisen äsken lausuman. Haluan tuoda esiin sen, että äänestämisen vertaaminen, nettiäänestyksen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2017 vp

vertaaminen, vero- tai pankkiasioden hoitamiseen osoittaa valitettavasti hieman sitä, ettei ole perehdytty siihen, millaisia tapahtumia nämä ovat. Veroasioiden hoitamisesta tai pankkiasioden hoitamisesta täytyy jäädä jälki pankin tai Verohallinnon järjestelmiin, kun taas äänestämässä se jälki on jossain kohtaa täysin hävitettävä, että voidaan säilyttää vaalisalaisuus. Tämä on se rakenteellinen, fundamentaalinen ero tässä asiassa.

Nettiäänestyksen ongelmat eivät suinkaan rajoitu tähän ajankohtaiseen kyberturvallisuus- ja hakkerointiteemaan, vaikka nekin toki vaikuttavat äänestyksen arviointiin nykyajassa. Taustalla on myös muita, rakenteellisia, vaikeasti tai ei ollenkaan ratkaistavissa olevia ongelmia vaalisalaisuuden ja ääntenlaskennan uusittavuuden suhteen. Täytyy muistaa, että äänestysjärjestelmään on voitava luottaa kaikissa oloissa, myös sisäisissä tai ulkoisissa poikkeusoloissa.

17.42 Petri Honkonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Pidän todella hyvänä tätä kirjeäänestyksen mahdollistamista ulkomailla oleskeleville Suomen kansalaisille. Nyt kun olen viime aikoina aika useinkin tavannut ulkosuomalaisia, Suomen kansalaisia, jotka asuvat pysyvästi ulkomailla, usein kysyn heiltä, että oletteko käyneet äänestämässä, johtuen tästä omasta poliittisesta roolistani, ja usein ovat käyneet, toisinaan eivät ole käyneet. Mielestäni, kuten tässä keskustelussa aiemminkin todettiin, äänestäminen on sellainen kansalaisvelvollisuus, että se todella sitoo siihen yhteiskuntaan, jossa on jäsenenä. Se on itse asiassa aika hyvä mittari siinä, kuinka hyvin on yhteiskunnassa kiinni, onko valveutunut, seuraako ajankohtaisia asioita, luottaako siihen järjestelmän kykyyn hoitaa niitä asioita, ja tästä syystä mielestäni on erittäin tärkeää, että ulkosuomalaisille tämän kautta tarjoutuu entistä parempi mahdollisuus säilyttää se tietynlainen kytkeä, sellaiset tietynlaiset juuret seurata sitä oman kotimaan yhteiskunnallista keskustelua, poliittista elämää ja olla ikään kuin aktiivinen kansalainen sen kautta.

Tässä edellä edustaja Kurvinen erittäin hyvin kuvasi tätä perustuslakivaliokunnan harkintaa liittyen vaalisalaisuuteen ja sitten toisaalta taas osallisuuteen äänestämisen oikeutena. Mielestäni on erittäin hyvä, että tässä aktiivisen kansalaisuuden idea meni edelle, ja haluan siitä valiokuntaa todella kiittää. Kun olen itse taustaltani historian ja yhteiskuntaopin opettaja, niin olen usein tätä aktiivisen kansalaisuuden teemaa pohtinut, ja kyllä se pienikin kehitys hyvään suuntaan siinä vahvistaa pohjimmiltaan demokratian ja kansanvallan toteutumista, ja uskon, että tällä on siinä suhteessa pieniä mutta kuitenkin positiivisia vaikutuksia.

17.44 Juho Eerola ps: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys vaalilain muuttamisesta on suurimmaksi osaksi kaikin puolin oikein hyvä esitys. Alun alkaen olen joskus itse suhtautunut skeptisesti, konservatiivi kun olen, näihin ulkomailla asuvien suomalaisten äänestysmahdollisuuksiin, mutta sen jälkeen kun huomasin, että sain itsekin ääniä perussuomalaisille hyvin epätyypillisistä paikoista, [Naurua] muun muassa Istanbulista ja Brysselistä, olen sitä kannattanut. On hyvä, että tätä helpotetaan entisestään.

Heräsin tosiaan siinä kohtaa, kun edustaja Outi Mäkelä piti puheenvuoron tästä nettiäänestämisestä. Onneksi täällä edustajat Kurvinen ja Jani Mäkelä sitten paikkasivat. Minä olen itse tosi huolissani tästä vaalisalaisuuden säilymisestä nettiäänestyksessä. Vaikka omat tunnukset jokaiselle jaettaisiinkin, niin siinä on todellinen vaara olemassa, että isovelji tai isoisä tai kuka tahansa valvoo, miten perheenjäsenet kenties äänestävät. Juuri kunnallisvaaleissa, missä yksi ääni saattaa ratkaista nämä paikat, joku vahva henkilö perheessä tai

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2017 vp

muuten siinä yhteisössä saattaa helpostikin päästä määrittämään, miten kukakin äänestää. Tämä perinteinen käytäntö, miten meillä vaaleissa äänestetään — sinne koppiin ei mene kuin se äänestäjä itse tai korkeintaan henkilökohtainen avustaja, jos on sillä lailla ehkä vajaakykyisestä henkilöstä kyse, jolloin pääsee vaaliavustaja mukaan — on erittäin hyvä ja luotettava tapa äänestää.

17.46 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Oikeastaan edustaja Eerola provosoi tässä minua vielä käyttämään myös tähän puheenvuoron, vaikka ajattelin, että pidättäydyn.

Täällä on ollut hyviä puheenvuoroja niin valiokunnan puheenjohtajalta, joka sen esitteli, kuin edustaja Kivelältä, joka otti esiin juuri sen, että vaikka onkin pienestä asiasta kysymys, niin tämä on aika iso ja hyvä ja harkittu ja varmasti hyvin puntaroitu. On erittäin tervetullutta, että ne, jotka haluavat olla sidoksissa omaan kotimaahansa, vaikka asuvat ulkomailla, pitävät itsensä kiinni siinä suomalaisuudessa, kun heille turvataan äänioikeus ja se mahdollistetaan. Se on hyvää suomalaista kansalaisuutta ja pitää ne ihmiset aktiivisena. Se on omalla tavallaan vaalimainostusta.

Toisena, vai oliko nyt kolmantena, asiana: Tähän on liitetty tässä salissa keskustelussa nettiäänestys. Toivotaan, että tämä nyt viimeistään heittää ne kevyet mullat sen päälle, niin että ei Suomessakaan minkäänlaisissa vaaleissa pohdita sitä, että voidaan nettiäänestystä harjoittaa, ennen kuin se on sellaista, että se on kuin nykyisessä vaalijärjestelmässä yksin tehtynä sillä tavoin valvotuissa olosuhteissa. Jos me haluamme digitalisaatiota ja sähköistä äänestystä edistää, niin henkilön yksityisyys pitää siinä äänestystilanteessa turvata.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 101/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.